

САМУРДИН

СЕЕС

«Магьарамдхуьруьн район» МР-дин
общественно-политический газет.
Общественно-политическая газета
МР «Магьарамкентский район».

Газет 1951- йисалай акъатзава. № 27 (7901) киш, 7- июль 2018- йис. Къимет 6 манат.

ШЕЙХДИН ГЪУЪРМЕТДАЙ

АЛАТАЙ гъафтеда киш юкьуз, Магьарамдхуьруьн районда мусурманрин философ, алим ва ругьдин илим раижнавай шейх Магьамед Ярагьидин 180 йис хьуниз талукьарнавай гегьенш форум кьиле фена.

Форумда Дагъустандин вири пиперай мугьманри, къунши Чечен республикадин векилри, республикадин муфтий Агьмад гъажи Абдуллаева, Чечен республикадин муфтийдин заместитель Ансар гъажи Хатиева, РД-дин кьибле патан округдин АТК-дин векил Замир Шайдабекова, Кефер патан Къавкъазда ва Къавкъазда мусурманрин управленидин кьилин тамам ихтиярар ганвай векил Шагьабитдин гъажи Керимова, ДГУ-дин профессор Салигь Муслимова, М.Ярагьидин фондунин руководитель Гъажибуба Рустамова, РД-дин кьилин Советник Мусафенди Велимурадова, Кефер патан Къавкъазда исламдин ахтармишунрин центрдин директор Руслан Гереева, Гуниб райондин Согратль хуьруьн имам Омар Магьамедова, Унцукуль райондин векил, ДГУ-дин экологиядин институтдин директор Гайбек Абдурагьманова, кьибле патан Дагъустандин, Гуниб, Унцукуль ва Лак районрин общественный ва илимдин деятелри иштиракна.

Форум «Магьарамдхуьруьн район» МР-дин кьил Фарид Агьмедова тебрикдин гаф рахунилай башламишна ва и важиблу мярекатда иштиракиз атанвай РД-дин муфтий Агьмад гъажи Абдулаева ва Чечен республикадин муфтий-

дин заместитель кьиле авай делегациядин чухсагьул малумарна.

-Къенин форум, чи уьлкведа хъайи зурба ксарикай сад тир, гъа вахтунин общественно-политический процессдиз бегьем тагьсир авур шейх Магьамед Ярагьидин гъуьрметдай тухузва. Дагъустандин халкьар колониядин ва феодализмдин викиникай хьудунин карда Магьамед Ярагьиди кутур лайихлу пай чи риклелай алатдач. Тарихди кьалурзавайвал, адан чирвилер, имамдин насигьатар инсандин лайихлувал винел акьудунихь, хайи чил душманрин члуру кьастарикай хуьнихь элкьуьрнавайбур тир. Тарихда муьтлуьгь тежезвай милли руьгьдин дирибашвал кьалурай гзаф дуьшущар ава. Шейхди гъамиша сад хьуниз эвер гузвай. Чаз тунвай руьгьдин ирсини четин береда яшамиш жез куьмек гузва. Магьамед Ярагьидин тарсар акьалтзавай несилди

кужумна ва абур тарихдин лайихлу деятелрин лайихлу ирсдарар хъана кланда,- лагьана Фарид Загьидиновича.

-Сифте нубатда заз и югь тебрик ийиз кланзава. Аллагьди чаз ихьтин мумкинвал гунал чун гзаф шад я. Сад Аллагьди чун адан берекатрикай магьрум та-вурай,- лагьана гуьгьуьнлай рахай Агьмад гъажи Абдуллаева.

Чечен республикадин муфтийдин заместитель Ансар гъажи Хатиева и важиблу мярекатдиз теклифунай чухсагьул лагьана ва акьалтзавай несилар патал Магьамед Ярагьиди тарихда тур лайихлу гел хуьнин мураддалди Чечен республикадин кьил Рамзан Къадырова, Согьратлида авай, чилин вири пиперай инсанар зияратдиз кьезвай шейхдин сур виликан кьайдадиз хкана ремонтнавайди кьейдна.

МР-дин АДМИНИСТРАЦИЯДА

МАД СЕФЕРДА ЦИН ПАТАХЪАЙ

ИСЛЕН ЮКЪУЗ киле феи аппаратдин совещаниедал «Магъарамдхуьруьн район» МР-дин Администрациядин кьил Фарид Агъмедова мад сеферда хъвадай цин месэла къарагъар хъувуна. И месэладин гъакъиндай ОКХ-дин начальник С.Хидирова информация авуна.

Информациядай малум хъайивал, коммунальный май-ишатдин работникри, чпихъ авай мумкинвилериз тамашайвал, райцентрдин агъалияр хъвадай целди таъминарун патал зегъмет члугвазва. Амма вири квалер целди таъмин я лугъуз жедач, идан себебни агъалийри чи яд менфятлувилелди ишлемиш тавун я.

Гъелбетда, ихътин хъуьтуьл информациядал Фарид Загъидиновичавай разивал ийиз

хъанач, ада и месэла са къадар гегъеншарна.

-Чавай агъалияр хъвадай целди таъминариз тахъунихъ бинелу са себебни авач,- лагъана Фарид Загъидиновича. -И кар патал райадминистрацияди бес къадар пулунин ва материалрин такъатар чара ийизва, турбайрай ядни бес къадар къевезва, амма ам ишлемишзавай вири агъалийрал акакъзавач. Себеб вуч я? Себеб ОКХ-дин ва хуьруьн администрациядин патай яд ишлемишунал бегъем гуьзчивал тахъун ва тахсиркарар жазаламиш тавун я.

Бязи кранрай датлана яд авахъзава, бязибуру хъвадай целди салар дигизва, бязибуру электрический насосралди турбайра авай яд фитиниз са шумуд тонндин чанар ацурзава, бязибуру и целди югъ-йиф лугъун тийиз, гъакъидихъ

хуси машинар чуьхуьзва.

И саягъда иесисузвилелди ишлемишзавай яд неинки са турбада авайди, гъич Самур вацла авайдини бес жедач. Гъар йисуз целай налог гузвай касдиз яд тахъунин себебар герекзавайди туш, адаз яд гун лазим я. Дуьшуьшдай са-къеве сеферда булахдиз яд хквезвайбурувайни, гъамиша кранрай яд авахъзавайбурувайни, насосар кутаз яд фитинзавайбурувайни, халкъдин гъисабдай машинар чуьхуьзвайбурувайни сад хътин налог къачунни дуьз туш.

Гъалай месэладин нетижар къуналди, Фарид Загъидиновича и месэла лап са куьруь вахтунда гуьнгуьна тун ОКХ-дал ва хуьруьн администрациядал кевелай тапшурмишна.

Р. МУРАДАЛИЕВ.

ШЕЙХДИН ГЪУЪРМЕТДАЙ

1 ←

Форумдал рахай вири юлдашри члехи шейхдин уьмуьрдикай, ада кечирмишай рекъикай, тунвай девлетлу руьгъдин имаратрикай гегъеншдиз лагъана.

Форумдин эхирдай РД-дин муфтийдин ва намусдин азадви-

лин ва диндин организацирихъ галаз сигъ алакъайра авай комитетдин тиварунихъай Фарид Агъмедовав ва форумдин иштиракчийрив чухсагъулдин чарар вахкана. Фарид Агъмедова республикадин муфтийдиз риклел аламукъдай пишкеш гана ва атанвай мугъманриз чухсагъул малумарна.

Чи чилел берекат, ислягъвал ва хушбахтлувал хъунин мурраддалди вирида санал нисинин кланл авуна ва безетмишнавай суфрайрихъ ацукъна.

Сайтдай гъазурайди
А. АЙДЕМИРОВА я.

ШЕЙХЕРИН ШЕЙХ, ИМАМРИН МУРШИД Я ВУН**ДАГЪУСТАДИН ПУД ИМАМДИН
РУЪГЪДИН РЕГЪБЕР**

ЧАЛ акакъай сифте хабар шадди тир: Шейх Магъамед, чи ярагъви, виликдай хъиз, амач ам къе, яз дерин сир, дегъ тарихар падна юкъвай, ам хтанва чи арадиз хъухъ квез чир. Ахцегъ Агъад, члехи алим яз чархачи, шейхерин шейх, члехи муршид, хкана ам вахканва чав, секин хъана халкъ эхир.

Магъарамдхуьре Магъамед Ярагъи рагъметдиз фейида-лай инихъ 180 йис тамам хъуниз талукъарна тешкилай форумдиз Чечнядай, республикадай, къибле патан Лезгистандай атай къван ислам диндин алимрин, устазрин, инсанрин гьере-катар лап яргъалди давам хъана, им тир, заз чиз, чна дагълу вири халкъдиз гайи халисан эвер.

Дагъустанда чи дин зияда авур, лукъвиликай пачагъдин, гъаки азад авур, шейх Магъамед Ярагъидал чан акъалд хъувур, адан багъа тIвар, адан члехи карвиниз хкажна руьгъ зайиф тавур, чи халкъ уяхрай, лукъвал эх тавур, чи шейхдиз гъурмет хуьзва фанада, адаз гъаки женнет миъи дуьньяда. Вуч гана чаз и межлисди, лугъудайбур аватIа, ам адетдин марекат я, вуч хъана къван, вуч авуна (?) къакъра ягъиз гъарайдайбур аматIа, шариатдин, тIарикъатдин къагъриманриз суваб патал ша, са сефер тикрар хъийин хъайивал.

Чпин гъиле гъукум авай, вилик-къилик квай ксари, чи савадлу дингълийри, имамри, динра тафават тутур ругъанийри, маса динрин векилри, Дагъустандин ва Чечнедин пуд имамдин муршид хъайи, зурба инсан, вичиз лайих тир саягъ-

да, вири халкъди къабулайдал шак алач.

Лугъуда хъи, вичин члехи Ватан машгъур авур кас, зурба я, амма вичин гъвечли халкъ машгъур авурди, гъич са клусни ада-лай гъвечлиди яз гъисабмир, ам адан лап буба я. Амма чи шейх Магъамеда, гъам вичин члехи Ватан- Дагъустан, гъамни вирида гъурметзавай зи гъвечли халкъ- лезгиар члехи авурди зурба яз гъисабнай. Ярагъиди

Низ халисан мусурман жез клан ятIа, зи илимди лугъузвайвал авурай. Якъут, гевгъерда вил аваз тахъана, ибадатдин рекъе хъурай гъамиша, гунагъкардиз гъич вилни ягъ тавурай, гъам рикIяйни, гъам руьгъдайни, Аллагъдин рехъ гъамиша.

Магъамед ал-Ярагъи.

гъисабзавай, зиллетдикай, лукъвиликай жекчиз тежедайбур Аллагъдини негъзава, Адаз дуьарин ван къведач, лугъузва чи муршидди. Инсаниятдин мусурман пай лукъвилик квай-вилай, ада ихтин дугъри фикир лугъузва: «Мусурман кас азад кас яз хъун лазим я, гъа и саягъ мусурманрин арадани барабарвал жедайвал».

Чи дагъвийрин руьгъдин регъбер Магъамедан магъшурвал, къандивай-къуз хкаж жезвай неинки са чи магъалда, гъаки Куьреда, Къубада, саки вири Къафкъазда. И карди лап къурху гузвай Урусатдин пачагъдиз. Ермоловаз-генералдиз мукъвал-мукъвал, пара туьнтдиз лугъузвай: «Къемер я гвай дагълуйрилай чи къуватар тIимил яни, генерал? Мад хълагъдач, тади гъалда къуна хутах шейх Магъамед ТIифлисдиз. Куьне фагъумза-

вач, заз чиз, гила ада вич ту-хузва Урусатдин пачагъ хъиз».

Генералди жаваб гана хъуьтуьлдиз: «Къемер я туш абрив гвайди, гъа чав хътин яракъ я. Виридалай гужлу яракъ, абурун къаст, ажугъ я. Гъич фу недай, я кусудай ма-жал авай туш шейхдиз, са шейхдиз ваъ, я муьруьдриз, я имамриз, уьзденриз.

-Ваз вуч лугъуз кланзава заз, зи азиз?

-Хиве къазва, и мукъвара шейх хутахда ТIифлисдиз.

Са сеферда а жаллатIри шейх хутах-най Къурагъиз. Гъа чIавузни генералди тагъ-кимарна лап клевиз. Ам хутахун лазим тир лап клевиз. Ам хутахун лазим тир лап гъа йифиз. Къурагърин халкъ къетIен халкъ я, къутармишда шейх уьзденри къаст авуна лап чандиз.

Экуьнахъ фад, шайтIандин экв ягъайла, уях хъана жаллатIар, уьзденри фад куьтягънавай чпин кар. Генералдин вилик тамам русвагъ хъанвай халкъдин тIвар. Магъамедан гел амачир Къурагъа... Ермолова и сеферда гъелягъ къуна чи хандиз: «Мад сеферда икI хъхайтIа, къаст ийида ви чандиз».

Са сеферда Ярагъдални хъанай ихтин вакъиа. Къафкъазда лап къизгъин хъанвай гьерекатар дяведин. Урусатда хъсан тушир дяведин гъалар вичин.

Вини Ярагъдал лап нянихъ, Дербендавай къеледай, ракъурнавай вад-цIуд аскер, хандин кIвализ чинеба, шейх Магъамед къун патал. Мукъаятвал хуьн мурад

ШЕЙХЕРИН ШЕЙХ, ИМАМРИН МУРШИД Я ВУН**ДАГЪУСТАНДИН ПУД ИМАМДИН
РУЪГЪДИН РЕГЪБЕР**

3 ←

яз, клама авай булахдал, машин тунвай аскеррив.

И кардикай югъ вилик кваз хабар хъанвай муршида, вичин квалит теклифнавай мугъманриз, гуя сувабдин садакья гун паталди кесибриз. Гьакъикъатда, шейхди вичи тукъурнавай рехъ-хвални чириз кланзавай гьабриз. Акъван секиндив тухузвай абри чеб, ара атиуз Къуръан келитиз, гьаятризни гагъ эвичитиз, гагъ са зати гваз квалит хъфиз, гагъ ван алаз зикир ийиз... Ханди сабур гузвай рикитиз, шейхдив хабар тежесвай хъиз. Амма хабар авай гена вири хуъруъз. Шейх Магъамед вич имам яз месин капни авурдалай гугъуънлиз, квалит авай мугъманризни эхиримжи тапшуругъар хгана, гьарма са-сад, чпин квалериз чклана.

Пакамахъ фад, экуънин кап авуна, чпиз герек затлар фад-фад къачуна, «ирид рекъин хивел» финиф лазим тир. Югъухъ галай квалитин рекъияй тлуз абур, чпиз герек тир чкайрал акъвазна. Шейх Магъамед, кап куйтягъна, экуънин нагъар авуна, пура яна вичин балклан гьазурна. Шейхди ишара авурла, са нуькерди ам гьаятдай акъудна, вич мисклиндал экъечина. Алайбуруз салам гана, ахпада кьуна балкландин кьенер.

-Тади квани вак Магъамед? Хийирдив хъуй...

-Зи рехъ даим хийирдив хъуй, жаноби хан, вун ягълмиш жез тахъуй. Лугъур-талгъур авани вахъ?

-Вун Дербентдив хутахиз чаз аскерар атанва...

-Зун Дербентдив хутахиз? Чин члурна хъиз, таъсирдайвал лап кевиз, векъидаказ гьарайна. – Вун яни зун гигендавайди, кьураба! Метлерал акъваз кафир! Метлерал!

Хандивай вич хуъз хъхъанач, я санихъни физ хъхъанач, чашмиш хъана, пузмиш хъана, сес акъатнач- бамиш хъана, хан алайвал аламукъна метлерал. Алай ксар мягтел хъана, руъгъ кьурана амукъна, зайиф хътин сад-къве зайиф ацукъна. Яваш-яваш хан хтана вич-вичел, башламишна гьарай-эвер, мугъманрни тадив кьарагъна вири: къве урусни, пуд гьамшери, са гьакъванбур машинни гваз клама амай, ахварайни аватначир ерли. И вахтунда шейх Магъамед, рекъин юлдашар галаз «ирид рекъин хивелай» аквазмачир циф аваз...

Циф амачир, рагъ алай, «Регъимханан» хъуртарал. Инлай шейхдив аквазвай Яран бубадин квалер ятлани физ клан хъанач, Магъмута хуъруъз адаз.

-Са зур сятда ял ягъин, ацу-

къин чун и члурал, Магъмутрал чун экъечидач, маса сефер хуъкведа. Нагъар чна ийида вини Селенрин хурал.

Са агъзурни муъжуъд вишни къад-яхцлурни цлуд йисара, кефер патан чи Къафкъаздин дагъвийрин, азадвилдин руъгъдин рагъбер Магъамед ал-Ярагъи, наинки са Дагъустанда, гьакл адалай яргъарани, гзаф машгъур инсан тир. Еке гьуърмет ва машгъурвал адахъ Куъре округдин, вич къунши тир, Табасарандани авай. Магъамед эфендидин теблигъатар и пата, лап гегъеншдив раижзавай кваз файда. Ихътин теблигъатчийрикай садан тлар Ханмагъамед тир. Са агъзурни муъжуъд вишни къанни вад лагъай йисуз, чи муршида, вичин теблигъат малумарай ижласда иштиракнай, за винидихъ тлар кьурда.

А члавуз кватл хъанвайбурухъ элкъвена, шейх Магъамед Ярагъиди лагъанай: «За пайгъамбар рикле аваз лугъузва, куън чкайрал хъфена, куъ тухумрин талукъ ксар кватина хъиз, зи илимдикай хабар це виридаз. Лянет хъайи кафириз эвер це чав женг члугъаз». Лап кевелай чи шейхдив авай ихътин тлалабун, луквиле авайбуру чеб тадив азад авун, азадбуру чпелай луквал тадив алудун.

Чи Магъамед Ярагъидин эвер гуни хуърера, кватлхъанвайбуруз лап, еке таъсир авунай. Идан эвез па-чагъди, муршид кьуна Тифлисдив агакьарун тлалабнай. Ингье. дустар, зи стхаяр, и чарасуз чи дердийри, къе чун и рекъиз акъудна. «Регъимханан» и хъуртарал, и месэла чна гьална. Кланзамайди анжах кьиле тухун я, и кар патал герекди чун юзун я.

Табасарандив атуникди,

Ярағидин ғалар ғзаф дегиш хъана. Инна авай ғзаф хуърер: Дюбек, Зирдахъ, Жули, Курагъ, Гумми, Турдик ва масабур, алмиралди девлетлу я. Абрун юкьва хъана муршид ғамиша.

Табасарандай Куьре патаз Мағамед, са агъзурни муьжуьд вишни къанни муьжуьд лағай йисуз хтана. Ға идалди Табасарандихъ галаз адан алакъяр атланач, абур мадни мягъкем хъана, сигъ хъана. Амма ярғал фенач Ватандиз хтун. Чи мисалда лугъузвайвал, ширинвал я жуван ватанда жув хъун, чими члавуз серинвал я жувахъ галаз ғвава кьун. И мисалдин ғахълувал чаз аквазва, Мағамеда мукъвал мукъвал ға са гафара жакъвазва: «Хизан галаз кивалелайни, дустар галаз хуьрелайни, Табасаранда секин я. икI хъухъунни мумкин я». Ғада лағайвал хъхъана.

Пачағдин ғунар, ханарин къанар, эхиз тежезвай, чи шейх Ярағи, са агъзурни муьжуьд вишни къанни цлуд лағай йисуз, им кьвед лағай сефер яз, вичин вири хизан гваз, Табасарандиз хъфена. «Заз зи рикIин архайинвал, секинвал, зун жегъенемда хъайитIани, ғам женнет хъиз кланда заз». Шейхди женнет дегишардай туш жегъенемдихъ, адан рикIин тIал чизва чаз. Иниз КIварчагъ дередай ам акъатна, амма бине кутун патал Курагъ хуьруьз аватна.

И вахтунда, бахтунай хъиз, имам Къазимағамед, кьушунни гваз Табасарандиз атана. Им мугъман яз атун тушир а касдин. Чир хъайивал, Табасаранри, Урусатдин пачағдихъ ай чинеба, хиве кьунвай Дагъустандин имамдиз, жемят вири ғадан патал жедайди.

Мағамедахъ хабарсуз, имам иниз атунихъ, чинебан кар ава жед,- фикрзавай муршида,- вучни вилик кьушун кваз. Ғакъикъатда лағайтIа, Къазимағамед иниз атунин

мурад-метлеб, халкъ азаддай женгериз ғазурвилер акун тир.

Мағамед ал-Ярағиди, хизан галаз Дюбекда, авай члавуз ам гимрави Къазимағамедахъ галаз гуьруьшмиш хъанай. А гуьруьшмиш хъуни абур, гилани мукъва ксар ийида. Мағамед Ярағидин вири хизанди, имам ғзаф хушвилелди кьабулнай.

И сеферда ада якъин, муршидавай, чи мусурман адет тирвал, руш вичиз гун, некаягъ авун тIалабна. И тIалабунни муршида хушвилелди кьабулна. Гуьгъуьнин юкъуз абурун мехъерарни хъууна.

Хабар кьуртIа эгер завай, ғыхътинбур тир мехъерар? Бул жеда чаз гафар —чIалар, ғикъван мецер аватI чи сивера, ғакъван ғатда чун деринра, кIевера. Квез суал хъуй, заз це жаваб: «Мехъер авай накъ чи хуьре, ғикI тир адан гурлувал? Аку садра, муьжуьд касди гана жаваб, муьжуьдазни гана за яб. Вад кас ғахъ я, пуд касни- таб. Им накъ хъайи мехъер я. Къе вичикай чун рахазавай мехъерикай вуч лугъун? «ҒикI хъайид я?» «ЦIунни вацIун арада». «Ғина хъана?» «Табасаранда- гурбатда».

Ибриз ухшар суалар, гуз жеда лап кIамай кьван. ҒакI хъайила, ша, акъвазрин суалар, я герек туш жавабар. Квез а мехъер акурди туш, я квез аниз ша лағай туш, ға девирда лап куь чIехи бубаярни авай туш. Зун тир квайди мехъерик, зун рахунни лазим я.

Дагъустанда ғакимдарри лап чIехи, чебни чпин еридални алачиз, мукъва-кьили, ярар-дустар галачиз, са пек-лекни арада авачиз, акунамаз руш клан хъана имамдиз, я рушани ваъ лағанач я бубадиз, дидедиз, къе клан хъана, пака ғана, шариатдиз кланивал. Амай крар гафар вири, такурбуруз квез ахъайдай гафар я. Им са еке вакъиа я, Дагъустанда, Чечнеда ва Къафкъазда, и кьве чIехи, лап камаллу ва ғайбатлу ксари, чпи-чеб кьун,

чпиз-чеб хъун, ға икI абриз Аллағди гун, еке бахт я.

Лугъуз тахъуй чIехибуру мукъаятвал авуна, и жемятдиз ийидай харж абруз тIимил акуна. Ваъ, кьуншияр, ваъ, бағрияр, ахътин кьелечI, яван фикир чIехи ксарив гвачир, ғич са жуьредин шандакъни абрун ниятдик квачир. АкI хъанайтIа, мехъер тушир жедайди, тIуьнар-хъунар, лагъ-лугъунар, кьал-макъалар, пиянбур- халис чакъалар... хъуьруьнар тир кьведайди. Мехъерин сағибрикай чун рахайтIа, сад имам тир, садни шейх. Квез чиз, мехъер ғыхътинди хъун герек тир.

И мехъерихъ, хизан тешкилунилай ғейри, заз кланзава икIни лугъуз, и мехъерин шадвилелди, чи миллетрин садвилелди, чи чIехибрин фикир я хъи, халкъ азаддай чIехи сиясат тухуз. Идалай мад зурба мехъер хъайид туш.

Лап са ғвечIи алава: «Мирзе Али вичин девирдин лап чIехи алим тир. Ам неинки зурба алим, ғакI вичиз тай авачир, са рехнени галачир, илимар ғзаф чидай, Ислам диндин дибар цIийи хъувур кас, ғакъикъатда динда цIийи са ғьед тир»- ихътин кьимет ганай адаз шейх Мағамед Ярағиди вичин рикIин сидкьидай.

Мирзе Али дерин чирвилер авай, ғеле муьжуьд йиса аваз, азаддиз Къуръан кIелзавай аял тир. Адан гележегдин уьмуьр, Мағараман куьмекдалди Мағамедахъ галаз хъана дуствиле. Ярағидин буба малла Исмаил Мағарамахъ галаз кIеви дустар тир. Ам а члавуз Ярағдал медреседин сағиб тир. Абурукай гуьгъуьнлай хъсан кьавумар хъанай. Ада вичин руш Айшат шейх Мағамедаз ганай.

**материал ғазурайди
Р. МУРАДАЛИЕВ Я.**

ЮБИЛЕЙ

И ЙИКЪАРА чи рикI алай гъуърметлу шаир, РД- дин писателрин Союздин член, Дагъустандин халкъдин шаир, «Кард» тIвар алаз акъатзавай аялрин журналдин редактор Ханбиче Хаметовадин 80 йисан юбилей шад гъалара къейдна.

РД- дин культурадин министр Зарема Б у т а е в а д и н тIварунихъай адан заместитель Мурад Гъажиева шаирдиз хъанвай юбилей мубаракна, цуьквер гана ва шаирдихъ идалай къулухъни яратмишунрин рекъе еке агалкъунар ва чандин сагъвал хъурай лагъана. Дагъустандин культура ва литератур вилик тухуник Ханбиче Шихрагъимовнади лайихлу пай кутунва.

Да г ъ у с т а н д и н халкъдин шаир Ханбиче Шихрагъимовна 1938- йисан 28- июндиз Хив райондин Цлахърин хуьре дидедиз хъана. Школадилай гъуьгъуьниз Гъ . Ц I а д а с а д и н тIварунихъ галай Дагъустандин гъукуматдин пединститут акъалтIарна. Хайи хуьре малим яз, республикадин малимар хъсан дережадихъ агакъарзавай институтда методист яз, гъакIни Тахо-Годидин тIварунихъ галай

ЧИ ДАМАХ

школада Нии- дин сотрудник яз кIвалахна.

1974- йисалай СССРдин писателрин Союздин член я. Дагъустандин писателрин Союздин секретариатда лезги писателрин секциядин регъбер тир. Алай вахтунда лезги чIалал акъатзавай аялрин «Кард» журналдин редакторвиле зегъмет чIугвазва.

Ханбиче Хаметовадин сифте яратмишунар 1958- йисуз «Коммунист» газетдин, гъуьгъуьнлай «Дагъустандин дишегъли» журналдин чинриз акъатнай. 1964- йисуз «Хиялрин нехишар» къил алаз сад лагъай ктаб акъатна. И ктабда гъатнавай лирикадин шииррай, тIебиатдиз, зегъметдиз, инсандин мурад-

риз, руьгъдин къакъанвилиз къетIен фикир гузвайди акъазва. Яратмишунрин йисара ада лезги чIалал цIудралди шиирин ктабар ва поэмаяр кхъенва.

1985- йисуз «Иренадиз чар» къил алаз акъатай ктабдай Ханбиче Шихрагъимовна С.Сулейманан премиядиз ва 1988- йисуз «Руьгъдин кIеле» сонетрин тажунай Е.Эминан тIварунихъ галай литературадин премиядиз лайихлу хъана. Ханбиче Шихрагъимовна ДАССРдин «Культурадин лайихлу работник», Дагъустан Республикадин Халкъдин шаир тIварарин ва «Халкъарин дуствал» ордендин сагъиб я. Виридалай еке награда адан яратмишунриз кIелзавайбуру ганвай къимет я.

* * *

«Самурдин сес» газетдин ва ООО «Самур» типографиядин коллективри чи рикI алай гъуърметлу шаир Ханбиче Хаметовадиз хъанвай юбилей рикIин сидкъидай мубаракзава. Чи къелемдин юлдашдихъ идалай къулухъни мягъкем чандин сагъвал хъун ва яратмишунрин цIелхем зайиф тахъун чи мурад я.

А.АЙДЕМИРОВА.

Исмихан КЪАДИМОВ

И ГЪАВАДИЗ ВАФАЛУ ЖЕН

Чи вилик квай нефес гузвай,
Вичиз залан, кьезил течир.
Чандиз артух гьевес гузвай,
Гегьеншлухда мензил течир.

Вичин кьадар гьисаб тийиз,
Чаз кIамай кьван миллиз
гузвай.
Эвездиз затI тIалаб тийиз,
Чи ивидиз, рикIиз гузвай.

Нур хъченвай, вич таквазвай,
Ишигълаван сегьер хътин.
Рувьгдиз кьуват гуз
чIугвазвай,
Чи жигердиз мехмер хътин.

Даим вичин михъивал хуьз,
Югъ ,йиф эрклу дамахдавай.
Вичин гьахълу кьуватар чиз,
Чил куьрпе хьиз
кьужахдавай.

Чан алай кьван вири алам,
Хуьз дидардиз атанвайди.
Чи диб, акьул, ийиз мягъкем
Вич сабурдив ацIанвайди.

И инсанрин гьамни зиллет,
Вири вичиз аквазвайди.
Дявейрал физ миллет,
миллет,
Ажугълу жез дакIвазвайди,

Чилел ягъ-йикъ тавун патал,
ДатIана чаз минетзавай.
Гъава чиркин тахъун патал,
Чи инсанвал гуьзетзавай.

Уьмуьр вилик фирдавай чи,
Саймазсузвал кьатIузвайди.
Чак инсанрик гьайванрилай,
Вагъшивал ква лугъузвайди.

Куь сабурар хуьх лугъуз чаз,
Вучкьван чIуруд негъзавайди.
Чилиз, цавуз ялвариз таз,
Чи шулуьгар эхзавайди.

ЧIуру крар жердавай чахъ,
ТIурфанралди рахазвайди.
Чи кьисметрин пакад
йикъахъ,
Дерин гьайиф чIугвазвайди.

Чаз гатфар, гад тешкил
ийиз,
Къулай шартIар вугузвайди.
Зегьметдалди гьасил ийиз,
Гъалалди неъ, лугъузвайди.

Дуьньяд чирагъ рагъ цавал
къвез,
Хуш гуьгьуьлар вугузвайди.
Гъар югъ экуьн сегьердал вич,
Тебрик ая лугъузвайди.

Ислягъвал гуз чилиз цавуз,
Къуватар хуьй чахъ лугъузвай.
И гъавадиз тIарвал дагуз,
Чил женнет хьиз яхъ
лугъузвай.

Куьрпе дидед бедендикай,
Хкатайвал чан гудайди.
Вич жигердиз агакьнамаз,
Дуьнья тебрик ван гудайди.

Йифиз юкъуз гъар са касдал,
Чал гуьзчивал ийизвайди.
Чи гъар садан суваб ,гунагъ,
Чан дафтардиз кхъизвайди.

Чи мефтIериз гегьеншивал гуз,
Илим гужлу ийизвайди.
Инлай рахай сес дуьньядин,
АтIа кьилиз вегъизвайди.

Къе чаз ганвай акьул, илим,
Вишдай са пай туш лугъузвай,
Адан звез фитне, гъерез
Куьз хъана кьез хуш лугъузвай.

Уьмуьр ислягъ авуртIа чи.
Акьул дерин жед лугъузвай.
Гъурмет кардик кутуртIа чи,
Куьн дуьз рекъел къвед
лугъузвай.

Эвер гузва чаз дуьньядин,
Сирерай кьил акъуд лугъуз,
Уьмуьрдилай дакIанвилин,
ЧIулав перде алуд лугъуз.

Гъар вахт кьени авун патал,
Ниятар сад хуьй лугъузвай,
Гъар са рикIи чи уьмуьрдиз,
Гъетре хьиз нур гуй
лугъузвай.

ТIебиатдин кьужахдиз куьн,
Чин ачухна ша лугъузвай,
Анжах гъадав чи уьмуьрдин,
Къулай шартIар гва
лугъузвай,

Гегьени чуьллер, мезреяр чи
Бул бегьердиз гъваш
лугъузвай.
Гагъулвилик уьмуьр патал,
Гъвелни хийир квач
лугъузвай.

Бул циферин булутралди,
Цавал марфар акъудзавай.
Уьмуьр давам хъурай лугъуз,
Гъиз чуьллрал авудзавай.

Гагъ гагъ таза шагъвар
гъана,
Гъава михъи хъийиз тадай.
РикIиз чими йикъар гъана,
Гуьзелвал гьисс ийиз тадай,

Сад Аплагъди чаз инсанриз,
Акьул гана, кьатIун гана.
Ядигар хьиз и чил хуьнуьх,
Уьмуьр яргъал акун гана.

Чи жигердиз гьамга хътин,
АкьалтI тийир нефес гана,
Дуьнья гъардав ацIурна чи,
Чандиз ашкъи гьевес гана.

Цавал рагъ, варз, гъетер
къвезва,
Чи гуьгьуьлар ачух ийиз.
Зуьгъре гъед гваз сегьер
къвезва,
Чи кьуватар артух ийиз.

Гъарда гъалал зегьметдин
рехъ
Ашкъидалди яхъ лугъузва,
Дуьз лишанар хуьз

уьмуьрдин,
Вири жеда чахъ лугъузва.

Даим дикъет, инсанвал хуьз,
Гъар кам вилик вигъиниз
чун.

ДатIана чаз эвер гузва,
Вафалу жен тIебиатдиз,
Гъавадиз, циз, ракъиниз чун.

Газетдиз

ГЪАР ЙИСУЗ чи гъаятдал ОКХ-дин къуллугъчи цин пул це лугъуз къвезва.

-Яд гъинва, стха? И булахдиз яд такуна гъикъван вахт ятла чидани ваз?- адаз ифин акъатнавай булахдин

къванер къалурзава.

-Куъне цин налог гъар йисуз инжиклу тийиз гузвайди я, цини гана тур,- лугъузва ОКХ-дин къуллугъчиди.

-Налог?- мягътел жезва булахдин иеси. -Авачир затлунилай налог гъикл къачузва куъне? Налог ваъ, садакъя це лагъ.

-Ай сагъул, садакъя це. Гъикл клантлани лагъ, амма 500 манат пул гана зун рекъе хутур.

КЪУРУ БУЛАХДИН ИЕСИ.

**Ж УВ
УВАН
ЕРЯГЪ**

* Гъар юкъуз зур сятда ахвар авуртла, бедендин къуват артух, нервияр секин, гуъгуъл ачух, инфаркт, инсульт хъунин хаталувал тимил жеда.

* Яргъалди яшамаш хъун ва яшар хъайила хъсандиз гъисс авун патал са стакандавай некледиз (кун тийидай ва гъакни къайи тушир) хуьрекдин са тлурунавай дуьдгъвер ва гъакъван вирт вегъене, хъсандиз хуькуьрда. Ахпа аниз 50г. коньяк алава хъувуна (гъетер гъикъван гзаф хъайитла, гъакъван хъсан я), мад хъсандиз хуькуьрна, ксудалди вилик куьлуь-куьлуь хуплар ийиз, хъвада. Сагъаруниз 0,5 литр коньяк герек къведа. Гъа ик! 10 юкъуз хъвана, 12 юкъуз ял яна мад тикрар хъийида.

* Давление агъуз аватайла са стакандавай укълуь яд хъун меслят къалурзава. Гъакни фу тлуьрдалай къулухъ 2 г. къел ишлемишайтла, давление агъуз аватнавайдан гъал гъасятда хъсан жеда.

* Дуркунра ва тукъуьлдин куркурда къванер авайла, чайдин са тлурунавай газаррин тумунал са стакан яд илична, 10 декъикъада зайиф цал эцигна, ругуна, 30-40 декъикъада тада. Ахпа ам куьзна, йикъа 3-4 сеферда стакандавайди ишлемишда.

* Гзаф галатнавайла, хуьрекдин пуд тлурунавай базиликдал са стакан ргзвай яд илична, 20 декъикъада тада. Ам ксудалди вилик хъвада.

Оружбайрин хуьруьн СОШ-дин 11-класс куьтягъайдан гъакъиндай 1995-йисуз Курумханова Зулгужатаз гайи 0100818- нумрадин аттестат квахъуниз килигна **къуватда амачирди яз гъисабин.**

Магарамдхуьруьн райондин

2018 - ЙИСАН 2- ПАЙ ПАТАЛ

САМУРДИН
сес

ГАЗЕТДИН
ПОДПИСКА
БАШЛАМИШ ХЪАНВА

ИНДЕКС:
6 вацра - 51406

Къилин редактор
А. А. ИСМАИЛОВ.

Редакциядин адрес:
368780. РД, Магарамдхуьруьн район, Магарамдхуьр, Ленинан куьче.

Газет гъафтада садра акъатзава.

Учередители: Муниципальная районная администрация «Магарамкентский район» и коллектив журналистов редакции районной газеты «Самурдин сес» (Голос Самура).
Адрес: 368780. РД, Магарамдхуьруьн район, Магарамдхуьр, Гагаринан куьче, 2.

Газета «Самурдин сес» (Голос Самура) зарегистрирована Региональным управлением Комитета РФ по печати в РД.

Чап ийиз вахкудай вахт - 16.00.
Чалун патал къул члугуна- 15.00.

Газет ООО «Самур» типографияда гъазурна ва гъана чапна. Типографиядин ва издателдин адрес: 368780. РД, Магарамдхуьруьн район, Магарамдхуьр, Ленинан куьче. Лезги члал.
Индекс 63340. Тираж 1400
Заказ № 27

Телефонар: редактор- 25-1-37, жавабдар секретарь - 25-1-39, бухгалтер-25-9-69.

6+